

ISSN 2149-9845

E-ISSN 2636-7807

TÜRKİYE
DİN EĞİTİMİ
ARAŞTIRMALARI
DERGİSİ

TURKISH JOURNAL OF RELIGIOUS EDUCATION STUDIES (TJRES)

مجلة بحوث التربية الدينية التركية

Sayı/Number 5

İzmir - 2018

TÜRKİYE DİN EĞİTİMİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Turkish Journal of Religious Education Studies

Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları altı ayda bir yayımlanan uluslararası ve hakemli bir dergidir.

Turkish Journal of Religious Education Studies is an international, peer reviewed and biannual journal.

Sayı/Number 5 • Haziran/June 2018 • ISSN 2149-9845 • E-ISSN 2636-7807

İmtiyaz Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü / Owner and Chief Executive Officer

Mehmet BAHÇEKAPILI

Baş Editör / Editor in-Chief

Mustafa USTA

Sayı Editörü / Editor

Mehmet BAHÇEKAPILI

Editörler / Editors

Siebren MIEDEMA (VU University Amsterdam)	Christopher G. ELLISON (The University of Texas at San Antonio)
Cemal TOSUN (Ankara Üniversitesi)	Recai DOĞAN (Ankara Üniversitesi)
Muhittin OKUMUŞLAR (Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi)	Zeki Salih ZENGİN (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Nurullah ALTAŞ (Atatürk Üniversitesi)	Michael NIELSEN (Georgia Southern University)
Ahmet KOÇ (Marmara Üniversitesi)	Friedrich SCHWEITZER (Eberhard Karls Universität Tübingen)
Mehmet BAHÇEKAPILI (İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi)	Süleyman AKYÜREK (Erciyes Üniversitesi)
Safnaz ASRİ (İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi)	Mohammed DERRADJ (University of Algeria II)
Ednan ASLAN (Universität Wien)	Kenan SEVİNÇ (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)
Zuhal AĞILKAYA ŞAHİN (İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi)	Murat Şimşek (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Kitap Değerlendirme Editörleri / Book Review Editors

Hakkı KARAŞAHİN (İzmir Katip Çelebi Üniversitesi)	Ahmet GEDİK (İzmir Katip Çelebi Üniversitesi) -
Ahmet Ali ÇANAĞÇI (İzmir Katip Çelebi Üniversitesi)	

Yayın Kurulu / Editorial Board*

Zuhal AĞILKAYA ŞAHİN, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (TURKEY)	Ayman AGBARIA, University of Haifa (ISRAEL)
Muhsin AKBAŞ, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (TURKEY)	Süleyman AKYÜREK, Erciyes Üniversitesi (TURKEY)
Ednan ASLAN, Universität Wien (AUSTRIA)	Safnaz ASRİ, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (TURKEY)
Nedim BAHÇEKAPILI, Islamitische Universiteit Europa (HOLLAND)	Mehmet BAHÇEKAPILI, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (TURKEY)
İrfan BAŞKURT, İstanbul Üniversitesi (TURKEY)	Bayraktar BAYRAKLI, Marmara Üniversitesi (TURKEY)
Bezza BİLGİN, Ankara Üniversitesi (TURKEY)	Ahmet Ali ÇANAĞÇI, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (TURKEY)
Mohammed DERRADJ, University of Algeria II (ALGERIA)	Abdurrahman DODURGALI, Marmara Üniversitesi (TURKEY)
Recai DOĞAN – Ankara Üniversitesi (TURKEY)	Christopher G. ELLISON, The University of Texas at San Antonio (USA)
Ahmet GEDİK, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (TURKEY)	Recep Emin GÜL, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (TURKEY)
Hülya HACİSMAİLOĞLU, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (TURKEY)	Michael NIELSEN, Georgia Southern University (USA)
Hakkı KARAŞAHİN, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (TURKEY)	Recep KAYMAKÇAN, Sakarya Üniversitesi (TURKEY)
Ahmet KOÇ, Marmara Üniversitesi (TURKEY)	Mustafa KÖYLÜ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi (TURKEY)
Muhittin OKUMUŞLAR, Necmettin Erbakan Üniversitesi (TURKEY)	Siebren MIEDEMA, VU University Amsterdam (HOLLAND)
Friedrich SCHWEITZER, Eberhard Karls University (GERMANY)	Halil İbrahim ŞENAVCU, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (TURKEY)
Bülent UÇAR, Universität Osnabrück (GERMANY)	Mustafa USTA, Marmara Üniversitesi (TURKEY)
Prof. Dr. Edmunt WEBER, Universität Frankfurt am Main (GERMANY)	Samet YAĞCI (İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (TURKEY))

*Soyadına göre alfabetik sırada / In alphabetical order by surname

Kapak Tasarımı / Cover Design

Furkan Selçuk Ertargin

Tasarım / Graphic Design

Mehmet BAHÇEKAPILI - Safnaz ASRİ

Baskı / Printed By - Baskı Tarihi / Printed Date

Limit Ofset – 15.06.2018

Yer alınan indeksler / indexed and abstracted by

Proquest, Directory of Research Journals Indexing, Academic Resource Index (ResearchBib), Bielefeld Academic Search Engine, Eurasian Scientific Journal Index, OPENAIRE, JournalTOCS, Ideallonline.

İÇİNDEKİLER/TABLE OF CONTENTS

MAKALELER/ARTICLES

Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretiminde Öğretim Programı Ders Kitabı Uyumu
Adaptation of Curriculum-Textbook in Religious Culture and Moral Knowledge Instruction in
Secondary Education
SAFİNAZ ASRİ / 9-50

Türkiye’de Cami Görevlilerinin Yetiştirilmesi ve İstihdamı (1924-2014)
The Training and Employment of Mosque Officials in Turkey (1924 and 2014)
İBRAHİM ARAS / 51-72

İslam Hukuku Açısından Kürtaj
Abortion in Terms of Islamic Law
MEHMET DİRİK / 73-96

Önde Gelen Bir Nahiv Âlimi Olarak İbn Hişâm ve el-Câmi’u’s-Sağîr Adlı Eseri
A Leading Nahw Scholar Ibn Hisham and His Work “el-Cami’u’s-Sagir”
YUSUF SELLER / 97-117

Zacharias Frankel ve Solomon Schechter’in Entelektüel Kişilikleri ve Muhafazakar Yahudiliğe
Etkileri
Zacharias Frankel and Solomon Schechter’s Intellectual Personalities and Their Effects on
Conservative Judaism
İSMAİL BAŞARAN / 119-128

KİTAP DEĞERLENDİRMELERİ/ BOOK REVIEWS

Aydın, M. Ş. (2017). *Din eğitimi bilimi. Kayseri: Kimlik*
CEMİL OSMANOĞLU / 129-132

Vurgun A. (2017). *II. Abdülhamid Dönemi İlköğretimde Ahlak Eğitimi, İstanbul: Yeditepe.*
SAMET YAĞCI / 132-135

Akyürek, S.(2016). *Din Öğretimi –Model Strateji Yöntem ve Teknikler. Ankara: Nobel.*
DUDU TÜRK / 136-137

Günay, Ü. (2000). *Din sosyolojisi. Ankara: İnsan*
SEVGİ SAVCI BAHÇEKAPILI / 138-140

Akyürek, S.(2016). *Din öğretimi -Model strateji yöntem ve teknikler-*. Ankara: Nobel, 222s.

Dudu TÜRK*

E-Mail: duduturk20@gmail.com

Yazarın bu kitabı “Dini nasıl öğretilim?” kaygısı taşıyan her öğreticinin elinde bulundurması gereken temel kaynaklardan biridir. Din öğretiminde kullanılan her kavramın, modelin, stratejinin, yöntemin, tekniğin akıcı bir dille ince ince işlendiği görülmektedir. Her birinin sonunda yer verilen ders işleniş örnekleri ile konu daha iyi kavranmaktadır. Metin aralarında yer yer okuyucuya sorular sorulduğu görülmektedir. Burada amaç okuyucunun verilen bilgiyi irdelemesi, anlamlandırması ve tartışmasıdır.

Kitap dört ana bölüme ayrılmıştır. İlk olarak “Din Öğretimi Özel Öğretim Yöntemleri” bölümünde genel eğitim ve öğretimde kullanılan kavram, ilke ve kuralların din öğretimine uyarlandığı görülmektedir. İkinci bölüm olarak “Öğrenme Alanları ve Din Öğretimi” karşımıza çıkmaktadır. Bu bölümde de din öğretiminde kullanılacak temel yöntemleri ve bilişsel, duyuşsal, devinişsel öğrenme alanlarının işlendiği görülmektedir. “Din Öğretiminde Kullanılacak Öğretim Model ve Stratejileri” isimli üçüncü bölüm başlığı altında ise din eğitiminde kullanılan temel öğretim modellerine ve stratejilerine yer verilmektedir. Son olarak ise “Din Öğretiminde Kullanılacak Öğretim Yöntem ve Teknikleri” bölümünde konuya uygun hangi yöntem seçilir? Seçilen yöntemeye uygun etkinlikler nasıl hazırlanır? gibi sorularının cevapları bulunmaktadır. Her bölümün başında verilen bölümün ana hatları ve bölüm sonunda gerçekleştirilecek kazanımların verilmesi, okurun konuyu zihninde canlandırmasını ve ön bilgi edinmesini sağlamaktadır.

Yazar, öğrenme kavramının tanımını yaparak birinci bölüme başlamaktadır. Eğitim ve öğretim ile ilgili temel kavramların ele alındığı, din öğretiminin genel öğretim içindeki konumu ve genel öğretimle ilişkisinin anlatıldığı görülmektedir. Verilen kavram haritalarıyla ve şemalarla konunun daha iyi anlaşılması hedeflenmektedir.

İkinci bölümde ilk olarak öğrenmenin ortaya çıkabilmesi için gerçekleştirilmesi gereken bilişsel, duyuşsal ve devinişsel hedeflere yer verilmektedir. Bilişsel hedefler, “bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme”; duyuşsal hedefler, “alma, tepkide bulunma, değer verme, örgütleme ve nitelendirme”; devinişsel hedefler, “uyarılma, kılavuz

* Yüksek Lisans Öğrencisi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü.

denetiminde yapma, beceri haline getirme, duruma uydurma ve üretme” şeklinde sıralanmaktadır. Daha sonra bu alanların özellikleri anlatılmakta ve ders aşamaları planlama, uygulama, değerlendirme şeklinde sınıflandırılmakta, son olarak da konu ile ilgili ders işleniş örnekleri verilmektedir. Bu bölüme bakıldığında din öğretimi yapacak bireylerin hangi öğrenme alanlarında hangi hedefleri gerçekleştirmesi gerektiğini örneklerle kavrayabileceği görülmektedir.

Üçüncü bölümde “Din Öğretiminde Kullanılabilecek Öğretim Model ve Stratejileri” isimli başlık yer almaktadır. Burada din öğretiminde kullanılabilecek okulda öğrenme ve tam öğrenme modeli, çoklu zekâya dayalı öğretim modeli ve programlı öğretim modeli açıklanmaktadır. Bu bölümde de açıklaması verilen modellerin planlama, uygulama ve değerlendirme basamaklarında hangi aşamaların yer aldığı anlatılmaktadır. Öğretim stratejisi, dersin hedeflerine ulaşabilmek için öğrenme-öğretme etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde izlenen yolu belirten genel bir yaklaşımdır. Din öğretiminde kullanılabilecek belli başlı stratejiler olarak da “buluş yoluyla öğretim stratejisi”, “sunuş yoluyla öğretim stratejisi”, “araştırma-inceleme yoluyla öğretim stratejisi” ve son olarak da “işbirliğine dayalı öğretim stratejisi” ele alınmaktadır. Ayrıca din öğretimi yapılırken uygun stratejinin seçilmesi için dikkat edilmesi gereken ipuçları verilmiştir. Yazarın yer verdiği öğretim stratejisi, seçilen stratejiye uygun yöntem ve öğretim tekniklerini gösteren tabloya bakıldığında da konunun daha anlaşılır kılındığı görülmektedir.

Son olarak “Din Öğretiminde Kullanılabilecek Öğretim Yöntem ve Teknikleri” bölümünde de konu başlıkları olarak “anlatım”, “soru-cevap”, “grup çalışması ve tartışma”, “problem çözme”, “örnek olay incelemesi”, “canlandırma-dramatizasyon”, “gezi-gözlem” ve “gösterip-yaptırma” yöntemleri ele alınmaktadır. Bu bölümde yer verilen yöntemlere bakıldığında en eski öğretim modelinden en yeni öğretim modeline, din öğretimi için uygun yöntemlerin yer aldığı görülmektedir. Tüm bu yöntemlerin olumlu yönleri ve sınırlılıkları elbette vardır. Önemli olan din öğretimini yapan kişinin bu yöntemleri en etkili şekilde kullanabilmesidir.

Din eğitimi insanlık tarihiyle birlikte başlamaktadır. Ancak din eğitiminin bilimselliği ile ilgili çalışmalar son yüzyılda ortaya çıkmaya başlamıştır. Buna rağmen bu çalışmalar hızlı bir şekilde ilerlemektedir. Günümüzde bir yandan din eğitiminin genel eğitim içindeki yeri tartışılırken bir yandan da din eğitiminin iyileştirmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Bu eserde din öğretiminde yer alan model, strateji, yöntem, teknik kavramlarına yer verilmekte ve bu kavramların birbiriyle ilişkisi anlatılmaktadır. Bu bağlamda yazarın verdiği ilkeleri, ders aşamalarını, örnek ders planlarını ve verilen tüm bilgileri kılavuz edinen, uygulayan her din eğitimcisi sağlıklı bir din eğitimi ortaya koyabilir. Yazarın bu noktada nitelikli bir eser ortaya koyduğu söylenebilir. Gerçek bir din eğitimi kaygısı taşıyan herkes için eserin her cümlesi dikkate alınması gereken değerdedir. Gaye edindiğimiz din eğitimi hakkında yapabilmemiz temennisi ile...